

Remissmöte: Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen, SOU 2021:60

Denna promemoria är framtagen av **Christer Östlund**, Svenskt Näringsliv, **Helena Fond**, Företagarna och **Tomas Lööv**, Näringslivets Regelnämnd NNR. Under respektive kapitel redovisas de förslag som lämnats i betänkandet (kursiv text) och författarnas kommentarer.

Bakgrund

I juni 2021 lämnade den särskilda utredaren Kristina Alsér sitt betänkande Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen, SOU 2021:60. Utredningens direktiv var brett och omfattade uppdraget att både lämna konkreta förslag på förenklingar i gällande lagstiftning, inte minst på bokföringsområdet, och att utreda förutsättningar för att förbättra regelgivningsprocessen i syfte att minska onödigt regelkrångel i framtiden. I denna promemoria fokuserar vi på den senare delen.

Att förbättra regelgivningsprocessen i Sverige har varit föremål för diskussion under många år. Bland annat har OECD redan år 2010 pekat på brister i nuvarande ordning och lämnat ett stort antal rekommendationer som fortfarande är relevanta. I det aktuella betänkandet adresseras flera av dessa rekommendationer och ur det perspektivet är det välkommet att frågorna nu blir föremål för en bredare diskussion.

Utredningens arbete kan ses som en naturlig fortsättning på de synpunkter och förslag som lämnades under näringsminister Ibrahim Baylans s.k. förenklingsresa hösten 2019. Under resan beskrev ett stort antal företagare de problem som uppstår när regelverket upplevs som otydligt och de praktiska konsekvenserna av enskilda regler inte är analyserade i tillräcklig utsträckning. Efter genomförd resa gav departementet Tillväxtverket i uppdrag att sammanställa de synpunkter som framförts av deltagande företagare och lämna en rapport med förslag på förbättringar. Till myndighetens slutrapport bilades ett förslag till en förbättrad regelprocess. Ett flertal av de punkter som Tillväxtverket lyfte fram återfinns nu som förslag i det aktuella betänkandet.

Inledning

I dagens globaliserade värld blir utformningen av nationella regelverk och hur de i slutändan tolkas och tillämpas en allt viktigare del av företagets konkurrenskraft. Får svenska företag bära regelbördor som inte har sin motsvarighet i andra jämförbara länder försämras affärsmöjligheterna och på sikt även tillväxten i Sverige. Att ställa det förenklingspolitiska arbetet i Sverige mot hur andra länder agerar för att minska regelkostnaderna är därför nödvändigt.

Just nu ökar företagets regelkostnader i Sverige och så har det sett ut under lång tid. Enligt beräkningar av Tillväxtverket var den totala ökningen av administrativa kostnader strax under 4 miljarder under åren 2013 - 2020. Till det ska läggas ökade produktions- och investeringskostnader på strax över 8 miljarder kr under åren 2016 – 2020. Detta trots att Sverige under hela den perioden har haft ett uttalat politiskt mål om minskade kostnader. Förklaringarna till den negativa utvecklingen är flera och enligt vår uppfattning är den viktigaste att vi har tydliga brister i den samlade regelgivningsprocessen. Regelförbättringsarbetet har under lång tid varit präglad av begränsade insatser, i första hand av ad hoc-karaktär, och några substantiella förbättringar har inte genomförts sedan tillkomsten av konsekvensutredningsförordningen och inrättandet av Regelrådet för snart femton år sedan.

Nya regelbeslut tas trots att analyser av hur det kommer påverka företagen saknas helt eller är undermåliga, någon systematisk utvärdering av gällande regler där samhällsekonomiska nyttor ställs mot kostnader genomförs inte och förvaltningsmyndigheternas uppdrag att aktivt delta i

förenklingsarbetet är sällan tydligt beskrivet i relevanta styrdokument. För att bromsa kostnadsutvecklingen och på sikt minska företagens regelbördor bör genomgripande förändringar genomföras i samtliga dessa delar. Vi menar att utredningens samlade förslag bör ses som ett viktigt steg i rätt riktning. Det bör dock redan inledningsvis understrykas att ett mer framgångsrikt regelförenklingsarbete förutsätter att hela regelgivningskedjan omfattas, från ex-ante via påkallade justeringar av befintligt regelverk till ex-post.

I sin nyligen presenterade skrivelse, Skr. 2021/22:3, har regeringen pekat ut nya mål för förenklingspolitiken. Bland annat framgår att de samlade regelverken ska utgå från proportionalitet och vara utformade så att de främjar svenska företags konkurrenskraft samt att regelkostnadernas andel av BNP ska minska över tid och att kostnadsutvecklingen i Sverige ska vara lägre än i omvärlden. Vi står bakom regeringens ambitioner i dessa delar men vill samtidigt understryka att det krävs substantiella förbättringar i nuvarande regelgivningsprocess för att uppnå målen, vilket inte minst de senaste årens kostnadsutveckling visar. Det är mot denna bakgrund som utredningens förslag till en tydlig och sammanhållen process ska läsas.

Nedan följer våra gemensamma kommentarer på utredningens förslag om myndigheternas arbete och en sammanhållen regelgivningsprocess.

Kap. 5: Förslag på förenklingar av myndigheters tillämpning av regler

- 1. Regeringen ska i utvalda myndigheters regleringsbrev och instruktioner skriva in att de varje år ska ta fram en plan hur de ska arbeta med regelförenkling och regeltillämpning. Regeringens förenklingspolitiska mål ska beskrivas och arbetet ska ske behovsdrivet. Myndigheterna ska varje år redovisa utfallet och effekterna hos företag och enskilda.*
  - Myndigheterna ska ha en plan för hur de ska arbeta strukturerat och behovsdrivet samt för hur de ska uppnå en mer likartad regeltillämpning. Planen ska återspeglas till regeringen.*
  - Myndigheterna ska löpande identifiera regelverk som behöver förenklas, med utgångspunkt från de förenklingspolitiska målen och utifrån det årligen återspeglas förenklingsförslag till regeringen.*
  - De utpekade myndigheterna ska i dialog med berörda företag och andra intressenter bedöma vilka förbättringsåtgärder som mest prioriterade.*
  - De utpekade myndigheterna ska se över och modernisera de regelverk som utgör hinder för att ny teknik ska kunna användas.*
- 2. Regeringen ska skriva in i myndigheters regleringsbrev att de ska, ett givet datum, ha en handläggnings- och kvalitetsgaranti för verksamheten. Myndigheterna ska varje år rapportera utfallet för de uppsatta garantierna samt rapportera eventuella avvikelser. Förvaltningsmyndigheter på samtliga nivåer ska på sina hemsidor informera om förväntade handläggningstider. Handläggningstiderna ska inte vara nämnvärt längre än de faktiska genomsnittliga tiderna för motsvarande ärendetyper.*

Författarnas kommentarer

Att tydligare involvera hela regelgivningskedjan i förenklingsarbetet är avgörande för att nå framgång. Det förenklingspolitiska arbetet måste få en högre prioritet, hela vägen från den internationella nivån till den lokala. Det är därför av största vikt att regeringen, genom i första hand instruktioner till myndigheter som sedan kan korrigeras årligen i regleringsbrev, ger myndigheterna mål, uppdrag och resurser som leder till att de övergripande förenklingspolitiska målen kan uppnås. Det är vår uppfattning att ett flertal av de relevanta förvaltningsmyndigheterna för närvarande saknar en sådan tydlig styrning och att utvecklingen i detta sammanhang har försämrats under de senaste åren.

De relevanta myndigheterna ska, enligt vår mening, ges konkreta uppdrag som årligen redovisas. Myndigheterna bör upprätta en plan för hur arbetet ska genomföras. En del i uppdraget bör även vara att identifiera vilka delar i lagstiftningen som upplevs som betungande hos företagen, meddela regeringen detta och därtill föreslå åtgärder för att minska regelbördorna.

Vi stödjer förslaget att införa transparenta handläggnings- och servicegarantier. Det bör dock tilläggas att sådana utfästelser får konkret och praktisk verkan först då de kopplas mot någon form av konsekvens om garantierna inte uppnås. Vårt förslag är därför att det tydliggörs att i de fall ärendetypen är kopplad till en avgift för företagen ska avgiften sättas ned eller tas bort om garantien inte följs. Därutöver menar vi att det bör upprättas en årlig sammanställning av hur myndigheterna når sina utställda löften.

Myndigheternas arbete bör vägledas av samma principer när det gäller Regeringskansliets EU-arbete. Det bör i myndigheternas styrdokument tydliggöras att de i lagstiftningsarbetet på EU-nivå (inom såväl arbetsgrupper under EU-kommissionen som i arbetsgrupper under Ministerrådet) i dessa sammanhang primärt deltar som företrädare för hela Sverige och mer sekundärt som experter på ett visst område. Av detta följer också krav på framtagande av en instruktion och därefter beredning av svenska positioner, inklusive samråd med intressenter. Att adressera svenska myndigheters brist på förankring och styrning när det gäller EU-arbetet är helt centralt för att stärka Sveriges position i EU och se till att vi får en ändamålsenlig lagstiftning.

-
- 3. Regeringen ska tillsätta en utredning om hur kommunallagen kan uppdateras för att förtydliga hur kommunerna ska arbeta för genomförande av de förenklingspolitiska målen samt tillämpningen av service- och rådgivningsskyldigheten i förvaltningslagen.*

Författarnas kommentarer

Det förenklingspolitiska arbetet måste omfatta alla led i regelgivningskedjan, även den tolkning och tillämpning som sker vid kommunala myndigheter. Bland annat NNR:s kommungranskningar visar att det finns betydande skillnader mellan kommunerna när det gäller myndighetsutövningen. Att tydliggöra att kommunerna har en viktig del i det förenklingspolitiska arbetet och att få de nationella målen att även omfatta den lokala nivån är därför nödvändigt. Vår uppfattning är att ett sådant tydliggörande kan uppnås genom ett tillägg i kommunallagen.

En minst lika viktig uppgift är att den serviceskyldighet som stadgas i bland annat förvaltningslagen förstärks så att servicen till företag blir företagsanpassad och väl fungerande. Regeringen har nyligen slagit fast i sin förenklingspolitiska skrivelse, Skr. 2021/22:3, att myndigheternas förhållningssätt till regelverk ska vara att genom råd och stöd till de som ska följa reglerna göra det lätt att göra rätt. Något som enligt vår uppfattning inte är vägledande principer hos alla myndigheter idag. Detta bör tydliggöras i myndigheternas instruktioner.

En närliggande fråga är hur nödvändig kompetens kan säkras hos myndigheternas personal. Vi menar att i samband med en översyn av hur lagstiftningen kan tydliggöras för att uppnå en företagsanpassad myndighetsutövning bör även frågan om hur stöd- och serviceuppdraget kan förstärkas hos myndighetsutövande personal. Ett steg i detta är att tydligare lyfta in dessa aspekter i utbildningen.

-
- 4. Regeringen ska ge Tillväxtverket i uppdrag att tillsammans med Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och länsstyrelserna utföra en analys för att ringa in upplevda problem inom de gröna näringarna. Myndigheterna ska konkretisera förenklingsbehov och ge förslag på åtgärder på kort och lång sikt.*

5. *Regeringen ska ge Tillväxtverket och Transportstyrelsen i uppdrag, som Tillväxtverket samordnar, utföra en analys för att ringa in upplevda problem inom transportbranschen. Myndigheterna ska konkretisera förenklingsbehov och ge förslag på åtgärder på kort och lång sikt.*

Författarnas kommentarer

Vi delar utredningens förslag om behovet av att göra särskilda insatser för vissa utpekade branscher/regelområden. Det är av största vikt att de berörda aktörerna involveras tidigt i en sådan analys och att arbetet genomsyras av en tät dialog. Genomlysningen bör vara heltäckande och inte begränsas genom att vissa delar, som till exempel arbetsmarknadsregleringar och skatteaspekter, utesluts. Att, som utredningen förslår, inleda med att inrikta arbetet mot den gröna näringen och transportnäringen förefaller vara väl avvägt. Samtidigt är det vår uppfattning att regeringen redan i ett inledningsskede tar fram en plan för när och hur andra branscher/regelområden kan bli föremål för en särskild analys. Vi vill också understryka att företagens upplevda problem kan utgöra en av flera utgångspunkter. Därutöver bör analysen utgå från objektiva kriterier såsom till exempel handläggningstider och uppmätt administrativ börda.

Kap. 6: En process för att hantera förenklingsbehov

1. *En tydlig och sammanhållen process bör inrättas för att omhänderta förenklingsbehov för företag och säkra att regelgivningen utgår från proportionalitetsprincipen, och säkra företagens tillväxt, konkurrenskraft och innovationsförmåga. Den sammanhållna processen bör innefatta bl.a.*
  - *Ex-ante utvärderingar i samband med det ursprungliga beslutet om att inrätta en regel,*
  - *Påkallade löpande analyser då en existerande regel inte upplevs fylla sitt syfte eller motsvara proportionalitetsprincipen,*
  - *Systematiska planerade och genomförda ex-post utvärderingar när en regel använts en period.*

Författarnas kommentarer

Utvecklingen av företagens regelkostnader i Sverige går åt fel håll. Under de senaste åtta åren har kostnaderna ökat med i genomsnitt drygt 1 miljard kr/år enligt Tillväxtverkets beräkningar, detta trots att det politiska målet varit att kostnaderna ska minska. Om inte genomgripande förändringar genomförs finns det inte heller något i dagsläget som talar för att trenden kommer att vända. Utredningen har pekat på behovet av en tydlig och sammanhållen process som tar sikte på hela regelgivningskedjan. Vi delar utredningen uppfattning. Ett effektivt regelförbättringsarbete förutsätter att just att hela regelgivningskedjan beaktas, från fullödiga konsekvensutredningar till systematiska utvärderingar av regelverket. Att enbart koncentrera insatserna till någon av delarna eller att vidta förändringar i enskilda regelverk kommer inte att räcka. Detta finns det entydiga bevis för. Ett helhetsgrepp är därför nödvändigt och enligt vår uppfattning har utredningen fångat de väsentliga delarna i sina förslag.

Det ovan nämnda blir än viktigare i ljuset av regeringens skrivelse (Skr. 2021/22:3) där det bland annat slås fast att regelkostnaderna som andel av BNP ska minska och att kostnadsutvecklingen ska vara lägre än i omvärlden. Ska Sverige ha någon möjlighet att nå detta mål behöver hela regelgivningsprocessen förbättras. Det visar inte minst erfarenheten från de senaste åtta årens bristande måluppfyllelse när det kommer till kostnadsutvecklingen. Vi vill i det sammanhanget understryka vikten av att proportionalitetsprincipen ska vara vägledande, vilket enligt vår mening innebär att regler inte ska utformas på ett mer betungande sätt än nödvändigt och att de förenklingspolitiska insatserna ska inriktas mot de regler och regelområden som medför störst bördor.

Som ett första steg bör det dock alltid prövas om regleringen över huvud taget är nödvändig för att uppnå det syfte som eftersträvas.

---

2. *Regelrådets mandat och resurser bör stärkas för att uppnå förbättringar av det befintliga systemet för ex-ante utvärdering vid regelgivning, bl.a. genom att*
  - *Regelrådets mandat och resurser stärks,*
  - *Regelrådet ges återremitteringsrätt i förordning och konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244),*
  - *5 § i förordning om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244) stryks eller omformuleras.*
3. *Regelrådets arbete ska vägledas av en proportionalitetsprincip.*
4. *Tillämpningen av 6-7 §§ i förordning (2007:1244) bör skärpas och utvecklas så långt som möjligt till fullödiga samhällsekonomiska konsekvensanalyser.*
5. *Det bör i förordningen (2007:1244) införas ett krav om att konsekvensutredning ska innehålla en redogörelse för samrådsförfaranden.*
6. *Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning bör ändras så att 6 § och 7 § innehåller*
  - *Dels ett krav om att regelgivaren ifråga ska analysera och ange hur den föreslagna regleringen påverkar företagets innovationskraft,*
  - *Dels ett krav om att det i konsekvensutredningen ska anges om det går att tillämpa så kallade regulatoriska sandlådor för att testa bestämmelserna i den föreslagna regeln.*
7. *Det bör i förordningen (2007:1244) införas ett krav om att en konsekvensutredning ska innehålla en redogörelse för hur och när den föreslagna regeln ska utvärderas.*

Författarnas kommentarer

Arbetet med att analysera vilka konsekvenser nya regler kommer att få för Sveriges företag måste förbättras. Anledningarna till det är flera. Utifrån ett demokratiskt perspektiv är det av största vikt att beslutsfattarna får gedigna beskrivningar av vilka konsekvenser som följer av de föreslagna reglerna. Vidare är konsekvensutredningarna det instrument som finns till hands för att följa regelverkets kostnadsutveckling och därigenom också verka för att onödiga kostnader inte påförs företagen. Med fullödiga utredningar av de samlade effekterna skulle enligt vår uppfattning större möjligheter ges för att bromsa nuvarande kostnadsutveckling och på sikt minska kostnaderna. Där är vi tyvärr inte idag. Av Regelrådet senaste årsrapport framgår att närmare hälften av de remitterade konsekvensutredningarna uppvisade brister. Särskilt anmärkningsvärt är att underlagen som kom från Regeringskansliet och kommittéväsendet var sämst i sammanhanget. I värsta fall leder detta till att beslutsfattare tvingas fatta beslut i blindo och att onödiga kostnader påförs företagen, eller att en reglering införs helt i onödan.

Vi vill även peka på behovet av att öka kompetensen inom statsförvaltningen, i första hand genom att få till en kapacitet med personer som har hög kunskap i fråga om att praktiskt kunna göra fullödiga samhällsekonomiska konsekvensanalyser. Den svenska inriktningen är att denna förmåga ska vara generell, medan andra länder snarare har motsatt inriktning genom att det finns olika typer av expertis centralt som operativt kan vara behjälpliga i arbetet. Regelrådet har i sina årsrapporter för 2019 och 2020 också pekat på frågan om kompetens och ökat resursbehov för att kvaliteten ska kunna öka ytterligare. Kontroll av kvalitén är självfallet viktigt genom Regelrådets arbete, men det krävs också en

ökad insikt om komplexiteten i att ta fram konsekvensanalyser av hög kvalitet. Vi förordar därför att det tillskjuts nödvändiga medel för att få till en reell förmåga även i Sverige på detta område

Utredningen presenterar ett antal förslag för att förbättra arbetet med konsekvensutredningar. Vi delar utredningen uppfattningar i samtliga delar och vill till detta anföra följande. Regelrådets roll och mandat är avgörande för ett framgångsrikt arbete. Lars Pettersson pekar i sitt underlag på vikten av att rådet har en autonomi med en hög grad av självständighet. Vi delar den slutsatsen. Vår uppfattning är att Regelrådet bör omorganiseras till en egen myndighet, med egen budget och personal. Därigenom kan verksamhetens integritet och resurser säkras.

Utredningen för fram att med hänsyn till det utökade uppdraget för Regelrådet som föreslås bör rådets resurser förstärkas. Vi delar den uppfattningen men menar att utredningens uppskattning om tio tillkommande årsarbetskrafter är för lågt räknat. Som nämnts ovan menar vi att rådet bör omorganiseras till en egen myndighet. En sådan förändring föranleder i sig en resursförstärkning men säkerställer samtidigt att tilldelade resurser används för avsett ändamål. Därtill är det vår mening att ett utökat uppdrag i linje med vad som föreslås kommer att betinga minst det dubbla resurstillskottet. Det är värt att framhålla att en sådan kostnadsökning är mycket marginell i förhållande till de vinster som finns att hämta genom ett mer effektivt arbete med konsekvensutredningar.

Utöver det som utredningen föreslår vill vi lyfta fram bristen i att det saknas tydliga och bindande instruktioner för Regeringskansliet att i det egna regelgivningsarbetet beakta Konsekvensutredningsförordningen och därtill involvera Regelrådet för granskning. De riktlinjer från år 2008 som togs fram av den statssekreterargrupp som bildats inom Statsrådsberedningen är enligt vår uppfattning inte tillräckliga. I praktiken öppnar riktlinjerna för olika tolkningar, vilket erfarenheterna också visar. Vår uppfattning är att Regeringskansliet i detta sammanhang bör omfattas av samma krav som förvaltningsmyndigheterna. Det kan åstadkommas genom lämpliga styrdokument, till exempel riktlinjer, tillägg till handböcker och utformning av delningsmissiv.

-
8. *Ett kansli för förenklingspolitikens genomförande bör inrättas inom Regeringskansliet, bl.a. för att säkra en sammanhållen process för att säkra att regelgivning baseras på proportionalitet, samhällsekonomisk effektivitet och målen för förenklingspolitiken. Kansliet bör bl.a. ha i uppgift att*
- *Samordna och ansvara för genomförandet och uppföljningen av de förenklingspolitiska mål som beslutats av regering och riksdag, och*
  - *Ansvara för uppföljningen av arbetet med konsekvensutredningar, i de delar Regelrådet inte redan gör det,*
  - *Ansvara för att en årlig plan för en systematisk utvärdering av befintliga regelverk upprättas och efterlevs,*
  - *Ansvara för de vidare uppgifter som framgår nedan,*
  - *Regelrådet bör ges i uppgift att organisera ett konsultationsforum, där det kan inhämtas information från berörda aktörer, framför allt företag och näringsliv, om vilka regler som behöver utvärderas och bästa sättet att inte överimplementera EU rätt.*
9. *Följande samordningsfunktioner bör inrättas:*
- *En statsråds- eller statssekreterargrupp för förenklingsarbete som samlar de statsråd eller statssekreterare vars departement är mest avgörande för genomförandet av förenklingspolitiken.*
  - *En interdepartemental arbetsgrupp för förenklingspolitiken bör inrättas inom Regeringskansliet, som har utsedda representanter för samtliga departement som arbetar med regelgivning.*

- *Det kansli för förenklingspolitiken som inrättas bör fungera som samordnande och föredragande kanslifunktion för dessa båda grupperingar.*
- *Bland regeringens förvaltningsmyndigheter skapas ett samordningsforum för förenklingspolitikens genomförande, det bör omfatta de myndigheter som dels har i uppdrag inom förenklingsområdet, dels hanterar regelgivning som anses särskilt betungande. Dess arbete samordnas av Tillväxtverket.*

10. *Det ovan föreslagna kansliet för förenklingspolitiken bör också ha i uppgift att*

- *Ta emot anmälningar av regler som upplevs som problematiska utifrån beaktande av proportionalitet, samhällsekonomisk effektivitet och målen för förenklingspolitiken.*
- *I samverkan med lämpliga myndigheter upprätta en process för att identifiera vilka sådana anmälda regler som behöver genomgå en fullständig utvärdering*
- *Säkra att en fullständig ex-post facto utvärdering görs av de regler som anmälts och som identifierats för vidare utvärdering genom ovan nämnda process.*

Författarnas kommentarer

Det förenklingspolitiska arbetet behöver omorganiseras och förstärkas. Utgångspunkten bör vara att bredda ägarskapet inom Regeringskansliet så att samtliga relevanta departement arbetar aktivt för att uppnå de förenklingspolitiska målen. Erfarenheterna visar att ett framgångsrikt arbete förutsätter att de berörda departementen har och tar ett gemensamt ansvar för att nå målen. Enligt vår uppfattning bör en statsrådsgrupp inrättas som leds av statsministern eller vice statsministern. Det förenklingspolitiska arbetet kan därigenom få den tyngd inom Regeringskansliet som krävs för att samtliga delar ska känna ett gemensamt ansvar. Till stöd för arbetet bör även en interdepartemental arbetsgrupp bildas. Gruppen bör ledas och samordnas från Statsrådsberedningen. Som ett alternativ kan en tvärsektoriell funktion bildas, till vilken departementens rättschefer kopplas.

På motsvarande sätt behöver förvaltningsmyndigheterna samordnas. Utredningen föreslår att ett samordningsforum skapas, vilket vi stödjer. Tillväxtverket framstår som naturlig myndighet att samordna arbetet. En förutsättning för att Tillväxtverket, eller någon annan enskild myndighet, ska kunna samordna arbetet på ett effektivt sätt är dock att samtliga involverade myndigheter får tydliga instruktioner där det framgår att förenklingsuppdraget är högt prioriterat. En del i arbetet bör vara att sammanställa och rapportera myndigheternas arbete till det kansli inom Regeringskansliet som utredningen föreslår. I en sådan sammanställning bör myndigheterna till exempel redovisa antalet ärenden, handläggningstider, antalet överklaganden och totala tillsynsavgifter.

En förutsättning för att effektivt arbeta med ständiga förbättringar av regelverket är att berörda aktörer ges möjlighet att framföra synpunkter på hur det befintliga regelverket kan uppdateras och förenklas. Det behöver tydliggöras hur en sådan anmälan ska utformas, vem som är mottagare och vilket ansvar mottagaren har att beakta de synpunkter som lämnats. Utredningen föreslår att ett kansli bildas inom Regeringskansliet med uppdrag att bland annat handlägga inkomna anmälningar. Vi menar att det är av vikt att ett sådant kansli ges tillräckliga resurser och mandat för att klara uppdraget. Varje anmälan ska, enligt vår uppfattning, resultera in ett förslag till förändringar i enlighet med de synpunkter som lämnats eller ges en fullständig förklaring till varför hela eller delar av synpunkterna inte beaktats.

Vidare bör beredningsgrupper inrättas med berörda aktörer för de sakfrågor som väntas leda till EU-lagstiftning. Syftet bör vara att skapa en fast struktur för inhämtning av synpunkter i ett tydligt och transparent förfarande. Det skulle möjliggöra för organiserade intressen att möta regeringen i en fortlöpande dialog. För att samrådet ska bli verkningsfullt bör det inledas i ett mycket tidigt skede.

---

11. *Befintliga regelverk bör systematiskt och löpande utvärderas:*

- Regeringen bör besluta en årlig plan för en löpande utvärdering av befintliga regelverk baserat på förslag från kansliet för förenklingspolitiken.
  - Reglerna ifråga bör utvärderas med utgångspunkt i kriterierna proportionalitet, samhällsekonomisk effektivitet och överensstämma med målen för förenklingspolitiken.
  - Utvärderingarna inom ramen för planen bör genomföras av oberoende organisationer eller myndigheter med stor trovärdighet.
  - Utvärderingarna ifråga bör resultera i ett förslag till regeringen om vilka regler som kan förenklas och på vilket sätt.
  - Kansliet för förenklingspolitik bör få ansvar för att leda denna utvärderingsprocess.
  - Kansliet bör årligen sammanställa en rapport över vilka regelverk som utvärderats och vilka förenklingar det lett till.
12. De regler som ska omfattas av den årliga planen för systematisk utvärdering ska bestå av:
- Regler som identifierats inom Regeringskansliet, av det kansli för förenklingspolitik som inrättats,
  - Regler som identifierats av relevanta myndigheter,
  - Regler som inkommit genom anmälningar från berörda aktörer.
13. Kansliet för förenklingspolitikens genomförande ska årligen upprätta en sammanställning av de regler som förvaltningsmyndigheterna underåret har utvärderat.
14. De systematiska utvärderingarna av regler bör, om det är möjligt, genomföras i form av genomgångar och utvärderingar av mer omfattande områden. Utgångspunkten bör vara att de områden som uppfattas som mest tyngda av regleringar bör prioriteras.

Författarnas kommentarer

En stor brist i dagens regelförenklingsarbete är att Sverige saknar en systematik för när och hur det befintliga regelverket ska utvärderas. I dagsläget sker det närmast ad hoc-mässigt, utan någon större insyn eller påverkan från berörda aktörer. Utredningen föreslår att regeringen får i uppdrag att upprätta en årlig plan för utvärderingsarbetet. Vi stödjer det förslaget men vill i sammanhanget lägga till följande. Utgångspunkten bör vara att en tidpunkt för utvärdering är bestämd redan vid regelns tillkomst. Därigenom skapas en systematik och en transparens. Därtill bör det i den årliga planen kunna tas med särskilda betungande regelverk som identifierats i samband med att aktörer lämnat anmälningar till ovan nämnda kansli.

Det är av största vikt att utvärderingarna genomförs av en oberoende och självständig aktör. Vårt förslag är att uppdraget kan läggas på Riksrevisionen och/eller Ekonomistyrningsverket. Tillräckliga resurser bör säkras för uppdraget och utredningen uppskattar att det kommer att krävas cirka 25 årsarbetskrafter. Vår uppfattning är att ambitionen bör vara högre, med fler årliga utvärderingar. En rimlig nivå är enligt vår mening minst det dubbla.

Utgångspunkten för utvärderingsarbetet bör vara att analysera huruvida regelverket uppnått sitt syfte och till vilka konsekvenser för de berörda aktörerna. Skulle analysen visa att syftet inte nåtts eller att kostnaderna för företagen på ett väsentligt sätt överstiger de uppskattningar som angetts i den ursprungliga konsekvensutredningen bör förslag lämnas på hur regelverket ska justeras eller ytterst upphöra att gälla.

Utöver planerade och systematiska utvärderingar ex post bör även principen om s.k. solnedgångsklausuler införas. Vid tillkomsten av ny författning bör ett datum bestämmas när regelverket ska upphöra att gälla. Ett sådant datum bör läggas något eller några år senare än den planerade utvärderingen. Skulle sedan utvärderingen visa att det finns anledning att förlänga regelverket ska det kunna ske. Genomförs ingen utvärdering upphör regelverket automatiskt.

---

15. Regeringen bör fatta de beslut som behövs för att helt tillmötesgå Riksdagens tillkännagivande om att verka för att EU-direktiv genomförs i nationell rätt på ett sätt som inte missgynnar svenska företags konkurrenskraft. Utgångspunkten bör vara att EU rätt ska implementeras på den miniminivå som framgår i EU rätten.

16. Regelrådet bör ges i uppdrag att löpande granska konsekvensutredningar från EU nivå utan särskild begäran.

Författarnas kommentarer

Som vi pekat på ovan bör berörda aktörer involveras tidigt i processen när EU-lagstiftning kommer att bli en del av den svenska lagstiftningen. Både när det gäller frågan om att forma den svenska positionen inför förhandlingar i EU och också i situationer då EU-direktiv ska implementeras. Utgångspunkten bör vara att värna det svenska näringslivets konkurrenskraft.

Sverige bör ta fram nationella konsekvensanalyser för väsentliga ärenden som förhandlas inom EU. Dagens ståndpunktspromemorior ger i flertalet fall ingen reell vägledning om möjliga effekter för svenskt vidkommande, vilket riskerar leda till en försämrad förhandlingsposition. Konsekvensanalyserna bör tas fram i nära dialog med näringslivet och tas upp för diskussioner vid återkommande samrådsmöten. Regelrådet bör ges möjlighet att granska även nationella konsekvensanalyser

Vi delar utredningen förslag att regeringen omgående bör lämna förslag på hur riksdagens tillkännagivande om implementering av EU-direktiv på miniminivå tillgodoses. Enligt vår uppfattning bör de vägledande principerna vara följande:

- Nationella regleringar ska inte gå längre än minimikraven i EU-regleringen.
  - Genomförandet i Sverige bör inte vara mer betungande än i andra länder.
  - Sverige bör arbeta systematiskt med s.k. grannkontroller för att i nära dialog med i första hand de nordiska länderna säkerställa att implementeringen inte går längre än nödvändigt.
  - Möjligheterna till flexibilitet och undantag bör utnyttjas.
  - Alternativ till tvingande regler (råd, rekommendationer m.m.) bör regelmässigt prövas.
  - Betungande regler bör träda ikraft så sent som möjligt.
-